

Handelsverdrag tussen de Europese Unie en Canada

In recente berichtgeving is te lezen dat Milieudefensie, FNV en Handel Anders waarschuwen voor het handelsverdrag tussen de Europese Unie en Canada (CETA). Met de invoering van het handelsverdrag kunnen Amerikaanse en Canadese investeerders een schadevergoeding claimen voor verlies van (toekomstige) winsten.

De Heerenveense SP fractie maakt zich zorgen om de invoering van het handelsverdrag en de negatieve gevolgen hiervan voor Heerenveens beleid.

1. Bent u bekend met de notitie van Milieudefensie e.a. aan gemeenteraadsleden over het handelsverdrag tussen de Europese Unie en Canada (CETA)?

Antwoord:

Ja, wij hebben er onlangs kennis van genomen.

2. Indien de gemeente Heerenveen een schadevergoedingsclaim aan haar broek krijgt via het speciale arbitragesysteem Investment Court System (ICS) dat is opgenomen in CETA verdrag, wie betaalt dat? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord:

De Staat der Nederlanden is de verdragspartij en zal in eventueel voorkomende gevallen aangesproken worden. Individuele gemeenten kunnen niet rechtstreeks worden aangesproken onder het CETA verdrag. De minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking benadrukt in haar brief naar de Kamer dat zij geen schadevergoedingsclaims op basis van het CETA-verdrag voorziet. In de afgelopen vijftig jaar is nog nooit een zaak tegen Nederland gestart over een totaal van meer dan 80 bilaterale investeringsbeschermingsovereenkomsten. Ze ziet dat niet veranderen op basis van het CETA-verdrag. Verhaal van de centrale overheid op de decentrale overheid wegens schending van een verdragsverplichting heeft evenmin plaatsgevonden. Ook daarin voorziet de minister geen verandering door het CETA-verdrag.

Milieudefensie concludeert aan de hand van een inventarisatie dat er Canadese en Amerikaanse investeerders actief zijn op de Nederlandse woningmarkt.

3. Houdt de wethouder rekening met het feit dat deze Amerikaanse en Canadese investeerders een schadevergoeding bij Nederland kunnen claimen als bijvoorbeeld de gemeente Heerenveen maatregelen neemt om woningen betaalbaar te houden?

- **Zo ja, op welke manier en wat voor effect heeft het CETA verdrag dan voor het woonbeleid in de gemeente Heerenveen?**

Antwoord:

Zie antwoord op vraag 2. Overheden blijven binnen de wettelijk geldende kaders autonoom over hoe zij hun publieke diensten inrichten. Bij onrechtmatig overheidsoptreden is de nationale rechter bevoegd om recht te spreken. Daarmee blijft de lokale autonomie, zoals vastgelegd in het Charter of Local Self-Government van de Raad van Europa (1985) ook binnen de kaders van het CETA-verdrag van kracht.

4. Bent u het met ons eens dat het woonbeleid en met name maatregelen om het wonen in Heerenveen betaalbaar te houden, in het geding komt door het CETA verdrag?

- **Zo nee, waarom niet?**

Antwoord:

Zie antwoord op vraag 3.

5. Zijn er nog meer gemeentelijke bevoegdheden die een risico lopen op een claim via het ICS systeem buiten die genoemd zijn in de notitie? Indien onbekend, bent u bereid dat te onderzoeken? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord:

Het verdrag beschermt investeerders tegen onrechtmatig overheidsoptreden zoals onredelijk en discriminatoir handelen. Daarbij herbevestigt en expliciteert het verdrag het recht van overheden om wet- en regelgeving vast te stellen ter verwezenlijking van legitieme beleidsdoelstellingen zoals de bescherming van de volksgezondheid, de veiligheid, het milieu, of de openbare zeden, sociale of consumentenbescherming, of bevordering en bescherming van de culturele verscheidenheid. Dit is een niet-limitatieve lijst. Daarnaast verduidelijkt CETA dat het enkele feit dat een overheid maatregelen vaststelt die een negatieve uitwerking hebben op een investering of ingrijpt in de verwachtingen (inclusief winstverwachtingen) van een investeerder op zich geen schending van de verplichtingen uit hoofde van het verdrag vormt. In Annex 8-A bij het verdrag wordt een en ander wat betreft onteigening nog verder uitgewerkt en onder andere bepaald dat non-discriminatoire maatregelen die genomen worden om het publieke belang te beschermen, geen indirecte onteigening vormen, tenzij de impact van deze maatregel(en) zo zwaar zijn dat deze duidelijk buitensporig zijn.

6. Bereidt de wethouder zich voor op eventuele claims die komen?

- **Zo ja, hoe doet u dat?**

Antwoord:

Nee, de minister heeft aangegeven geen claims op basis van het CETA-verdrag te voorzien. CETA biedt buitenlandse investeerders bescherming tegen onrechtmatig overheidsoptreden. Dit is niet anders dan in het huidige Nederlands recht.

7. Kunt u garanderen dat inwoners van de gemeente Heerenveen nooit de financiële gevolgen, direct en/of indirect, ondervinden van eventuele claims naar aanleiding van gemeentelijke besluiten? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord:

Als een overheid onrechtmatig handelt jegens een investeerder, dan kan Nederland in theorie aangesproken worden op basis van het CETA-verdrag. Het is echter waarschijnlijker dat in een dergelijk geval de overheid aangesproken zal worden op grond van Nederlands recht. Zoals nader toegelicht onder vraag 5, herbevestigt het CETA verdrag het recht van overheden om wet- en regelgeving vast te stellen ter verwezenlijking van legitieme beleidsdoelstellingen. Het verdrag biedt investeerders alleen de mogelijkheid om onrechtmatig overheidsoptreden aan te vechten. Daarbij is tevens afgesproken dat een schadevergoeding die wordt toegekend nooit hoger mag zijn dan de feitelijk geleden schade. Daarmee zijn de afspraken over investeringsbescherming in CETA in overeenstemming met het Nederland recht en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

8. Bent u het met ons eens dat het CETA verdrag vooral goed is voor buitenlandse investeerders, maar niks doet om de gemeente te beschermen? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord:

Nee. Het hoofdstuk over investeringsbescherming bevat materiële standaarden voor gevestigde investeringen en afspraken over de behandeling van investeringen. Hierbij gaat het om basisregels voor de behandeling van buitenlandse investeerders en hun investeringen, zoals die ook in het Nederlands recht zijn vastgelegd. CETA verandert niets aan de positie van gemeenten.

9. Bent u bereid bij ons parlement aan de bel te trekken als de gemeente Heerenveen en haar inwoners niet beschermd zijn tegen de gevolgen van het CETA-verdrag? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord:

Ja. We blijven de ontwikkelingen op dit gebied volgen.
